فەرهاد پیربالْ:

دەیانجار گوتوومە کتێبەکانم پارچە ئێسقانێکن فڕێی دەدەم کێ حەزی لێیە هەڵیگرێتەوە

فەرهاد پیربالّی شاعیرو رۆماننوسو ئەدیب، فەرهاد پیربالّی بەتەمەن گەورەو بەروح گەنجو یاخی. فەرهاد پیربالْ کە لەهەر شوێنێك کۆڕی هەبێت تا ئەوەندەی شوێنەکەو زیاتریش دەگرێت گەنج بە تاسەی بیستنو بینینی ووتەو قسەو کردارەکانی کۆدەبنەوە، کە لەم زەمانو سەردەمەدا کۆکردنەوەی ئەو رادەیەی گەنجو جەماوەرە خۆی لەخۆیدا جێگای سەرسوڕمانە، لە سەردانێکی پیربالْ بۆ رانیە بە ئامانجی سازدانی کۆڕێك ئەم دیدارەمان لەگەڵ ئەنجامدا. فۆتۆ: شاخەوان

عومەر سلێمان

زنار: یەکەم جار چۆن بوو باوەشت بەدنیای ئەدەبو ئیستاتیکادا کرد، لەسەرەتادا.

د. فەرهاد پیربال: من دایکم نەخوێندەوارەو ئێستا وەفاتی کردووە، باوکم کاتی خۆی وەك باسی دەکرد مامۆستایەکی زۆر زالْمو غەددار زولْمی لە زۆربەی تەڵەبەکانی پۆلەکەی کردووە لە مەکتەبی(ئیبن خەلەکان)باوکمو چەند تەڵەبەیەکی دیکە ئەومامۆستایەیان لەقاتی یەکەمەوە فڕێداوەتە خوارێ، دواتر لەسەر ئەمە باوکم فەسڵ کرابوو، من کوڕی ئەو پیاوەم (پیربالْ قەساب) کە هەتا پێنجی سەرەتایی خوێندبوو، هەرلەو پۆلە لەگەڵ قوتابیەکاندا مامۆستاکەیان لەقاتی یەکەمی قوتابخانەکە فڕێدابۆخوارێ. چونکە زولْمو غەدری مامۆستایان قبولْ نەکرد. ئەم قسەیە یەکەمجارە دەیکەم. مالّی ئێمە کتێبی لێ نەبوو تا لەڕێگەی کتێبەوە دنیا بناسم، بەلاّم پڕبوو لە حیکایەت، پڕبوو لە فەلسەفەی پیاوێکی دنیادیدەو قەساب بۆمنی مندالْ، کە لە خەلەکانەوە بگرە تا دەگاتە خۆشناوەتیو پشدەرو سنەو

created using
BCL easyPDF
Printer Driver
Click here to purchase a license to remove this image

سابلاغو شەمزینان بەپێ گەڕابوو لەژیانی خۆیدا، فەلسەفەی پیاوێکی ئەوا کەم نەبوو بۆ منی منداڵێکی دەستگێڕە، هەزاران حیکایەتو شیعری لەبەر بوو کە بە تورکمانی بۆی دەگووتم، لەلایەکی دیکەشەوە دایکم لێوان لێو بوو لەهەستی ژنانەو هەستی ناسك لێوانلێو لە فۆلکلۆر، بەلام لاپەڕەیەك لەماڵی ئێمە نەبوو تاگەیشتمە پۆلی شەشو پێنجی سەرەتایی.

زنار: ئەی تۆ لە مزگەوتو حوجرەی فەقێیان نەتخوێندووە.

د.فەرهاد: نا، نا.. بەلام بانگم دەدا لە مزگەوتی(کوێتی)بێ ئەوەی قورئانم خوێندبێتەوە، بێ ئەوەی هیچی وا لە ئیسلام بزانم، تەنها لە مزگەوت دەچووم نوێژم دەکرد، نازانم چۆن بوو رێم کەوتە ئەوەی کە بانگ بدەم، ئەمە ماوەیەکی زۆری خایاند لەو مزگەوتە کە لەگەڕەکی تەیراوابوو. دەوروبەری چوارو پێنجی سەرەتایی سەباحی برام لە ناو شۆڕش بوو پارتی بوو یەعنی خەباتگێڕوو تێکۆشەرو ئەوشتانە بوو، لەگەڵ هەزاران خەڵکی دیکە، پێدەچێ لەڕێگەی سەباحی برامەوە کتێب هاتبێتە ماڵمان، کتێبخانەیەکی بچکۆڵەی هەبوو، کتێبەکان زیاتر بەزمانی عەرەبی بوون، بەلام کتێبی کوردیشی هەبوو، یەك لەوانە(یوسفو زلێخا، مێژووی ئەدەبی کوردی "عەلائەدین سجادی")رەسوڵ گردی گۆرانبێژیش برادەری باوکم بوو، کتێبی شیلانو شلێری لەبەردەم دووکانەکەی باوکم پێشکەش کردم، چووم لەماڵەوە خوێندمەوە، شیلانو شلێری رەسوڵ گەردی، شیعری زۆر لیریكو سادە بوون، ئەوکاتە بەو منداڵیەی خۆمەوە زۆر خۆم بەگەورەو پیاو دەزانی، هەروەها کتێبەکانی سەباحی براشم بوونە هۆی دەستگرتن بە مەراقی خوێندنەوە، چونکە خوێندنەوە مەراقێکە باوك بزانێ چۆن منداڵەکەی دەخاتە سەر مەراقی خوێندنەوە، ئیتر پێویستی بەمەترسی نییەو ئەو منداڵە شەریفو پاكو جوانو داهێنەر دەردەچێ، من مەراقم کەوتە سەر خوێندەنەوە، لەهەمان کاتیشدا مەراقێکی دیکەشم هەبوو ئەویش تۆپانێ بوو، لەگەڵ ئەو (تەنیا عارەب عوسمان)ەی گۆرانبێژ تۆپانێمان دەکرد، مەراقێکی دیکەشم هەبوو، ئەویش سواربوونی کەری پشت گورو دەرهێنانی دوپشك لە ئاقارو چۆڵەوانیەکان، لەبەرینی ئەم سێ مەراقە دیارە کتێب خوێندەوەو بەداواچوونی قەڵەمو کاغەزو کتێب، هەستی خوێندەنەوەم زیاتر تێدا زاڵ بوو، یەعنی لەوانەیە لەبەر ئەوە بووبێ کە لە تۆپانێ فەشەلم هێنا بۆیە کەوتمە سەر خوێندنەوە، سەرەتام ئەوا بوو.

زنار: شێرزاد حەسەنی چیرۆکنووس کە خزمێکی نزیکی تۆیە، بەردەوام لەناو قەهرو ناعەدالەتیەکانی باوك دا ژیاوە، ئایا تۆش هەمان بەدبەختیت نەبوو.

د. فەرهاد: بەڵێ شێرزاد حەسەن کوڕی خالْمە، بەلام لەراستیدا من کێشەم هەبووە لەگەڵ باوکم، یەعنی ئەگەر شێرزاد ئاوا باسی باوکی خۆی دەکا، ئازادە ئەو باوکەی ئەو خاڵی منە، بەلام من ناتوانم لەسەر باوکی ئەو قسە بکەم، چونکە لەماوەی منداڵیەتی خۆمدا، لەباوکی ئەو کە خاڵی منە مەحروم بوومو نەم دەناسی، یەعنی من لە پۆلی شەشی ئامادەیی زانیم کە پیاوێك هەیە خالْمە، چونکە نەمدەناسی کە خاڵێك هەیە ناوی حەسەنە، لەدایکم دەبیست، زۆر جار سوێندی دەخواردو ناوی دەهێنا، بەلام مەمنوع بوو ئێمە بچینە ماڵی ئەوان چونکە بەینی باوکموخاڵم تەواو نەبوو. من نەمدەزانی شێرزاد کێیە، من ئەوم لەسەرەتای پۆلی شەشی ئامادەیی ناسی، رۆمانی دایکی مەکسیم گۆرکی بەکوردی کەی دەرچوو من دوای دووسێ مانگێك بەسەر بلاوکردنەوەی ئەم کتێبە شێرزادم ناسی، ئەوجار زانیم کە پیاوێك هەیە ناوی شێرزادەو کوڕی خالْمە، ژوورێك هەبوو لەقاتی سەرەوەی ماڵی خۆمان لە تەیراوا ژورێکم هەبوو گەنج بووم عارەقەیەکی پیسم کردبوو لەدەرگا دراو پیاوێك هاتە ژوورەوەو گوتی من ناوم شێرزادەو کوڕی خاڵی تۆم، منیش گوتم کام خاڵ گوتی(حەسەن)کە بابی منەو خاڵی تۆشە، ئەوکاتە من زانیم کەخاڵێکم هەیە ناوی حەسەنەو کوڕێکی هەیە ناوی شێرزادە، بۆیە ناتوانم شایەدی لەسەر ئەوە بدەم کە باوکی شێرزادی کە دەکاتە خاڵی من چۆن بووەو چۆن نەبووە، دوای ئەوەش کەوتمە سلێمانیو کەم دەمدیت، بەلام کەلە سلێمانی تەواو بووم ئوتۆمۆبێلیان وەرگەڕابوو، ئەوکات زۆر لێیانەوە نزیك بووم چونکە خالْم بوو، لەو ماوەیەدا لە شێرزاد زیاتر خزمەتی خاڵی خۆم کرد بەشانازیەوە، ئەوکاتە ئەو پیاوێك بوو تەمەنی هەبوو زۆر گوناح بوو بەلام ناتوانم باسی ئەوە بکەم لە زەمانی منداڵی شێرزاد، بەلام بەبەراورد بەم قسانەی شێرزاد لەسەر باوکی دەیکات، باوکی من ئەو دلڕەقو توڕە نەبووە کە شێرزاد باسی دەکات، باوکی من میهرەبان بوو، سەرەڕای ئەوەی شەڕمان دەبوو ناخۆشیمان دەبوو لێی دەدام دەری دەکردم، لەوانەیە بەشێکی ئەم کێشانە بگەڕێتەوە بۆخۆم کە گەنجێکی یاخیو سەرکێش بووم، شەرت نییە خەتا بگەڕێتەوە بۆ باوك لەباری پەروەردەییەوە، لەوحاڵەتەشدا من گەنجەکە تاوانبار ناکەم حەقی خۆیەتی یاخی بێتو سەرکێشی بکات، بەتایبەتی لەو ولاتەی ئێمە دوو نەوەو بیرکردنەوەی جیاواز هەیە، هی کۆن لەگەڵ نوێ هی گەنج لەگەڵ کۆن، شیعرێکی فروغ هەیە دەڵێ " باوەڕبێنین بەسەرەتای وەرزێکی سارد" باوەڕ بەوە بهێنین کە یاخی بوون کارێکی سروشتیو ئەزەلیەو گەنج هەمیشە دەیکاتو دەبێت بیکات بەرامبەر بە نەسڵی پێشووی خۆی.

زنار: باشە یەکمجار کە رێگای دەرەوەی ولاتت گرتە بەر بەرەسمی بوو یان قاچاخ بوو.

د.فەرهاد : حاشەحازری﴿......﴾هەبوو بەرەسمی بچێتە دەرەوە، من ئەوکات کە ساڵی ١٩٨٤ بوو لەدەست عەسکەری کردنو زروفێك غارمدا کەئینسانی دەخنکاند، یان دەبوو بچیت ببیە جەیشی شەعبیو جاشو ئەم شتانە، من زولمێکی زۆر بچوکی باوکی خۆمم قبوڵ نەدەکرد چۆن دەبمە خزمەتکاری حەقیرێکی وەکو صەدام حوسێن، چوومە ئێران لەوێ هەشت مانگ بوومە بەناهەندە دوای ئەوە کە پەساپۆرتە عێراقیەکەم مەفعولی مابوو لە ئێرانەوە بەکارم هێنا سەری خۆم هەلگرت بۆ پۆلۆنیاو ئەلمانیا دواتر بۆ دانیمارك، دوساڵ لە دانیمارك مامەوە، بەراستی من ئەوکات گەنجێك بووم حەزم دەکرد بخوێنم، کە ئەوکات بەکالۆریۆسی ئەدەبی کوردیم هەبوو، ناوم لە سێ زانکۆی وەك مۆسکۆو پۆلۆنیاو پاریس دەرچوو، لەماوەی یەك مانگدا ئەوەی پاریسم هەڵبژاردوو چوومە پاریس کە زەمالەی حکومەتی فەرەنسی بووم.

زنار: کاتی بێئیشی خۆت لە فەرەنسا چۆن بەسەر دەبرد.

د.فەرهاد: من کاتی بەتاڵەم نەبووە بە هەموو درێژایی عومرم، ٤٥ ساڵ زیاترە بە حەیاتی ئەژدادم یەك ساتیش هەستم بە بەتاڵی نەکردووە.

زنار: پەیوەندی سۆزداریت لەگەڵ کچی فەرەنسی چۆن بوو کە ئەوکات تۆ لە هەرەتی گەنجێتی دابووی.

د. فەرهاد: لە دانیمارك ژیانی عاتفیم ناخۆش بوو، لەناو بیرەوەریەکانی رابردوومدا دەژیام، داخراوبوومو توانای پەیوەندیکردنم بەژیانو کۆمەڵگای دانیمارکی نەبوو، بەلام لەیەکەم هەفتەمەوە کە گەیشتمە ناو فەرەنسا هەزاران دەرگا لەڕووم کرایەوە، ئەسڵەن ژیانی دووره ولاتیم سەرەڕای ئەوەی کە لە سویدو دانیماركو پۆلۆنیا زۆر ژیام بەلام، سەرەتای درککردنم بە ئەوروپا ژیانی خۆم لە فەرەنساوە دەستی پێکرد، مەسەلەی ئافرەتو کچ بەشێك برادەرم بوون لەوانەی ناسیومن بەشێك هاوکارو هاوپۆلو هاوڕێم بوون، بەلام بێگومان منیش ئەوکاتە کە گەنج بووم کەوتمە ناو چەندین عیلاقاتو پەیوەندی جۆراوجۆری خۆشەویستی.

زنار: کە خۆت زۆر لەناو کۆمەڵگەی فەرەنسی ژیاوی، بە چ شتێکی ئافرەتانی فەرەنسی ئیعجابت زۆر بوو، وەک چۆن دەڵێن ئافرەتی کوردی بەوەفا دەناسرێتەوە، ئەی ئەوان بەچی.

د. فەرهاد: من ئەو تێگەیشتنەم نییە لەسەرئافرەت، بەلام راپرسی کراوە لەسەر ژنانی ئیتالی کە لە راپرسیەکەدا ئافرەتی ئیتالی لەچاو هەموو ئافرەتانی ئەوروپاو دنیا خوێندەوارترو رۆشنبیرترن، ئافرەتانی دانیمارکی لەچاو هەموو ئافرەتانی دنیا حەشەری ترن مەسەلەن. بەلام من لەژیانی تایبەتی خۆم ئەم فەلسەفەیەم نییە،

created using BCL easyPDF Printer Driver
Click here to purchase a license to remove this image

پێموانییە ئافرەتی کورد بەوەفاتر بێو یان ئافرەتی عەرەب گێلو هێلتربێ، نا من وای تێناگەم.

زنار: بابێینە سەرەتای گەڕانەوەکەت لەفەرنساوە بۆ کوردستانو چاپکردنی کتێبی (زێڕی ناوزبڵ) چیرۆکێکی سەیر لەسەرناوی ئەم کتێبە هەیە کە لە پێشەکیەکەیدا باست کردووە، گەر بکرێ بەکورتی لەسەر ئەم رووداوە بۆ خوێنەرانی زنار قسە بکەی.

د. فەرهاد: وەڵاهی لەوێدا باسم کردووە، بەڵام ئێستاش بیرم نییە کە ئەنقەرە بوو یان ئەستەمبوڵ بوو، چونکە شەوەکەی ئەوەندەیان تێهەڵدام ئەوەندەیان تێهەڵدامو چەند شەوێك لەزیندان مامەوە تاڕادەی ئەوەی کە بەتەواوی بیرم نییە کە ئەستەمبوڵ بوو یان ئەنقەرە، چونکە نەمامەوە لەوێ، تەنها لە لەوژووربۆ ئەو ژووری زیندانم پێدەکرا، لەوێ شوبهەی پەکەکەو ئەرمەنیان لێکردم، ئەزیەتیان زۆردام چونکە ناوی خۆمو دایكو باوکم کوردی بوو، هەروەها دەهاتمەوە بۆ کوردستان، بەڵام تورك بەشێوەیەکی گشتی هەر لە پۆلیسێکیانەوە تا دەگاتە رەئیسی عەشیرەتو سەرۆك کۆمارەکەیان کەیفیان بەکورد نایەتو پێیان وایە کورد مەترسیەکی گەورەیە، ئیدی تۆڵەی ئەوشتەیان لەمن کردەوە، منیش یەك دنیا ئەرشیفم پێبوو ویستیان بیدڕێننو فیعلەن زۆریشیان لەبەر چاوم دڕاند، هەندێکی زۆریشیان خستە ناو تەنەکەی زبڵەکەوە، منیش بەدزیەوە نیو سەعاتێك بەتەنیا مامەوە، چومە لای تەنەکە زبڵەکەو هەندێك لەو ئەرشیفانەم دیتەوەو بەدزیەوە خستمنەوە ناو جانتاکەی خۆم، ئیتر لەسەر ئەو بنچینەیە ناوم لەم کتێبەنا (زێڕی ناو زبڵ)چونکە لەناو زبڵدانەکە مێژووی ئەو میللەتەی خۆم هەڵگرتەوە، ئەمە بەشێکی کەمیەتی دەنا پازدە بەرابەری ئەمەم لەماڵەوە ماوەو وەرم نەگێڕاوە.

زنار: بۆچی کاتێک رێبوار سیوەیلی تووشی کێشەیەک بوو لەسەر لێدوانی رۆژنامەوانی هیچ هەڵوێستێکی تۆمان بۆ پشتگیری ئەو نەدی، لەکاتێکدا هاوڕێیەکی نزیکی بووی.

د. فەرهاد: بۆ دەبێت من دیفاع لەو بکەم، بەڵام کاتێك(ملازم تەحسینو شتی تر)م بلاوکردەوە بۆچی ئەو رێبوار سیوەیلیەی کە تۆ بەشایستەی دەزانی دیفاعی لێبکەم، لەوکاتەی درامە مەحکمەو هێزی پێشمەرگەی یەکێتی نیشتیمانی کوردستانو قیامەتو نازانم کێو کێ شکاتیان لێمکرد، بۆچی ئەو یەك کەلیمەی لەسەر من نەنووسی، جگە لەوەش وەختێك رێبوار سیوەلی خەریك بوو فەسڵدەکرا لە کۆلێژی ئاداب، ئەدی فەرهاد پیربال نەبوو کە یەك لاپەڕەی لە دیفاع لە رێبوار سیوەیلی لە رۆژنامەی روانین نەشرکرد، من دیفاعم لەبڕوانامەکەی کرد، ئەدی ئەو وەختەی من لەسەر دیفاعکردن لە تەڵەبەو شەرەفی زانکۆ خەریك بووم کەئیستاش کێشەکە حەل نەبووە ئەدی بۆ رێبوار سیوەیلیەك نەهات دیفاعم لێبکا.

زنار: تۆوەک کەسێکی خەڵکی هەولێر تاچەند لەگەڵ ئەو قسانەی دابووی کەلەسەر کولتووری هەولێریان لە میدیادا کردبووی.

د.فەرهاد: بەیەك کەلیمە قسەکەی راست نییە، بەتایبەتی لەحاڵەتێك کەسێك خۆی بە مەوزوعیو ئەکادیمی بزانێ نابێ جوزئێك تەعمیم بکابۆ شارێك، دەیان قسەی قۆڕهەیە لەسەر شاری سلێمانی مەسەلەن، دەیان قسەی قۆڕهەیە لەسەر (حللە)لەسەر شاری موسڵ، بەڵام تۆنابێ بڵێی هەموو ئافرەتانی موسڵ ئەوهان، ئەو تەعمیمە کارێکی راستو ئۆبژەکتیڤ نییە.

زنار: بەڵام تۆ گوتووتە من لەبەر نێربازەکانی هەولێر فێری مەلەکردن نەبووم.

د. فەرهاد: ئێ راستە ئەم قسەیە، بەڵام من ئەوە تەعمیم ناکەم بەسەر ئەوەی کە بڵێم هەولێر هەر هەمووی منداڵبازە، من دەڵێم لەبەر منداڵبازەکانی هەولێر وازم لە مەلەکردن هێنا، وازم لە مەسبەحەکانی هەولێر هێنا، ئێستاش مەلەنازانم لەبەر ئەوەی ئەو زەمانە منداڵ بووم چاوم بە دووسێ منداڵبازی ناو مەسبەحەکە کەوت لەبەرچاوم کەوتو وازمهێنا، من بۆم هەیە ئەو قسەیەبکەم، بەڵام ئەمە ئەوە ناگەیەنێ کە منداڵباز لەکەرکوکیش نین لە بەغداش نین لە حللەو سلێمانیو دهۆکیش نین، ئەوەش ناگەیەنێ کە خاڵی نییە لەوەی کە دهۆك منداڵبازی نییە، یان هەولێر هەر هەمووی منداڵبازن نا ئەمە قسەی قۆڕو غەڵەتە.

زنار: خوانەخواستە ئەگەر رۆژێک تۆبمریتو لەلایەن ئەوگەنجانەی تۆیان خۆشدەوێ پەیکەرێکت بۆ دروستکرا، حەزدەکەی ئەم پەیکەرە لەکوێ دابندرێ.

د. فەرهاد: لە مۆزەمبیق

زنار: مەریوان وریا قانع لە چاوپێکەوتنێکی گۆڤاری لڤین دەڵێ د.فەرهادو مەدحەت کاکەییم لەگەڵدا بوو، چۆن باسی ئەو یادەوەریو سەردەمە دەکەی لەگەڵ ئەم ناوانەدا، یان چۆن بوو تۆ شاخت هەڵبژاردوو بوویە پێشمەرگە.

د.فەرهاد: من مەدحەتم کەم دەدیت من مەریوانیشم لەبەینی بەرگەڵووسەرگەڵودی، کاتێك بەسواری ئەسپەوەبووم دەچوومە سەرگەڵو نان بێنم، مەریوانیش لەسەرگەڵو نازانم بۆ چ کارێك دەچوو بۆبەرگەڵو، لەشوێنێك یەکترمان دیت کە پێشمەرگەیەکی لێ شەهید کرابوو، نازانم شەهید جەمال بوو کێ بوو باش بیرم نییە، بەڵام ئەو بەمنی گوت کە ئێرە ئەم شوێنەیە کە فلانی لێ شەهید کراوە، من لە ئەسپەکەم هاتمە خوارەوەو لەلای تەلاشە بەردێکی زۆر گەورە نیوسەعاتێك بەیەکەوە قسەمان کرد، چونکە ماوەیەکی یەکجار زۆر بوو لە هەولێر لەیەکتری دوورکەوتبووینەوەو دابڕابووین، ئەخیر جار لە ١٩٨٤ بوو مەریوانم بینی. سەبارەت بە هۆکاری چوونم بۆشاخ، راستیەکەی من بۆ ئەوە نەچوومە شاخ ببمە پێشمەرگە نا، یەعنی ئەمە بەو مانایە نەبوو من باوەڕم پێیان نەبێ، خۆت دەزانی سەدان، هەزاران کەس دەچوونو نەدەبوونە پێشمەرگە، بەڵام باوەڕیان بەو پێشمەرگانە هەبوونو رێزیان دەگرتنو خۆشیان دەویستن، منیش یەکێك بووم لەوانە. بەڵام وەختێك چوومە ناوشاخ بەونیازە نەبووم ببمە پێشمەرگە، بەڵکو لەدەستی سەربازیو سەدام حوسێن، لەهەولێر رامکرد، بۆ ئەوەی ژیانی گەنجێتی خۆم بپارێزم، لەهەموو عێراقیش جگە لەوشوێنانەی کە تێیدا حەرەکە دەکرا، هیچ مەجالێکی دیکە نەبوو کە ژیانی خۆمی تێدا بپارێزم، تەنیا ئەو ناوچانە نەبێ کە پێشمەرگەکانی کوردستان ئازادیان کردبوو، هەر بۆ ئەوە چووبووم. من بە تەزکیەو پشتیوانی شێرزاد حەسەنو دایکی کەریم عوسمان چومە شاخ (دایکی شەهاب)کەریم عوسمان منی نارد بۆ ئەوەی بچم لەیەکێتی نووسەران دانیشم، پاشان کاك ئەرسەلان بایز... (بەراستی ئەو پرسیارانە قەت لەمن نەکراوە، یەکەمجارە ئەو قسانە دەکەم زۆرم پێخۆشە...)پاشان کاك ئەرسەلان گوتی: ناویەکێتی نووسەران کارێکی ئەوتۆی لێ نییە مادام تۆ دەرچووی بەشی کوردیو کوردیەکەت باشەو نووسەری، حەزدەکەین بێی بۆ راگەیاندنو لەوێ سەرپەرشتی ئەو کتێبانە بکەی کە پێش ئەوەی بچنە چاپ پێداچوونەوەی کوردیەکەیان بکەیتەوەو هەڵەکانی چاپیش چاك بکەی، چووم لە چاپخانەی شەهید ئیبراهیم عەزۆ لە راگەیاندن لای کاك ئەرسەلان بایز دەستم کردە کار، بەڵام سەربەخۆو ئازاد، یادی بەخێر کاك هۆشیار عابد کە ئیستا لە بەریتانیایە ئەو کات جێگری کاك ئەرسەلان بوو، هەروەها باسم رەسام کە ئیستا کاری رەسامی دیزاینی کتێب دەکا لە تاران، پێیان گوتم کە راپۆرتێك لەسەر من چۆتە ناو حزبو دەڵێ گوایە من شیوعی بوومەو جاسووسی بۆ شیوعیەکان دەکەم لەناو راگەیاندنی یەکێتی نیشتیمانی، بەڵام کاك هۆشیار عابدو باسم رەسام، بەرگریان لێکردبووم حەقیقەتی منیان باس کردبوو بێ ئەوەی من بزانم منیان نەجاتی دابوو، بەڵام هەتا ئەمڕۆ هیچ کەسێکی ناو یەکێتی نیشتیمانی نەهاتووە محاسەبەی من بکات یان بمخاتە حاڵەتێکی دادگایی کردنەوەو تاوانبارم بکات بە شیوعیەت، بەڵام ئەو وەختەی لە هەولێر بووم یان تەڵەبە بووم، تابیعەمان دزی، لەگەڵ ئەو برادەرانەی کە کۆمەڵەبوون یان شیوعی بوون، یەکێك لە تابیعەکان لەرێگەی ماڵی ئێمەوە ناردمانە ناو کۆمەڵە، نازانم گەیشتە کوێ، بەڵام لەرێگەی شەهید ناسر شەیداوە کە دواتر گیراو ئیعدام کرا، ناردمان، دووەم تابیعە، لە معهدی پزیشکی هەولێرەوە دزیمان، ناردمان

created using
BCL easyPDF
Printer Driver
Click here to purchase a license to remove this image

ئەدەبیات ترە، هونەر ترە.. داهێنان ترە هەزاران جار گوتوومە، کەیفی خۆیانە کێ بۆنی دەکا یان نا

بۆناو حزبی شیوعی، بەڵام بەبێ ئەوەی نە شیوعی بم نە کۆمەڵەی رەنجدەران نە یەکێتی‌و نە پارتی هیچ نەبووم، تەنها گەنجێکی یاخی‌و حەزم دەکرد ئەوکارانە بۆ پێشمەرگە بکەم، ئەوکاتە حەزو ئیرادە بوو جۆرێك بوو لە یاخی بوون‌و دژایەتی حکومەت‌و سەدام کە کەیفمان پێی نەدەهات.

زنار: حەمەسەعید حەسەن. لە لێکۆڵینەوەیەکی کورتیدا لەسەر دوایین رۆمانت (حیکایەتەکانی باوکم)پێیوایە، تۆ هەڵپە زۆر دەکەی‌و یابڵێین ئارام ناگری بەدەقێك‌و زوو دەقێکی دیکەت لەدایك دەبێت، ئەمەش زیانی گەیاندبێت بە بەرهەمەکانت.

د.فەرهاد: بزانە من لێکۆڵینەوەیەکم وەرگێڕاوە بەناونیشانی مێژووی وەرگێڕان لە ئەدەبی کوردی، هیچ کەسێك پێش من لەسەر مێژووی وەرگێڕان لە ئەدەبی کوردی کاری نەکردووە بەو شێوەیەی کەمن کارم تێداکردووە، لەوانەیە تاق‌و تەرا مەقالەیەك هەبێ لەسەر وەرگێران لە ئەدەبی کوردی، بەڵام تەئریخی وەرگێڕان لە ئەدەبی کوردی، کەس وەکو من، لەپێش مندا ئەوکارەی نەکردووە. کتێبیکی دیکەم نووسیووە، لەسەر مێژووی هونەری شێوەکاری لە کوردستان، کەس پێش من بەم شێوە فراوانە کاری لەسەر نەکردووە، لەوانەیە ئەویش تاق‌و تەرا مەقالەیەك هەبێ. کتێبێکی دیکەم هەیە لەسەر مێژووی شانۆ لە کوردستان، هەمان قسەم هەیە. هەرکەسێك باشتر لەمن ئیش دەکا بابیکا هیچ رێگام لێنەگرتووە، پێنج رۆمانم نووسیوە خەڵکی دیکە پێنج رۆمان نانووسێ بادووی بنووسێ، یان با هەژدە رۆمان بنووسێ ئازادن، من بەم شێوەیەی خۆم حەزدەکەم‌و دەمەوێ کاری خۆم دەکەم، هەرکەسێك بیەوێ رێم لێبگرێ حەددی نییەو ناتوانێ، من کاری خۆم دەکەم‌و تەواو بڕایەوە. ئەدەبیات موڵکی بابی کەس نییە، کەس فێری منی نەگردووە چۆن رۆمان بنووسم، کەس دەستی منی نەگرتووە چۆن سیناریۆ بنووسم، کەس شەونخونی لەگەڵ من نەدیتوە بۆئەوەی چۆن شانۆنامە بنووسم، لەبابم فێربووم لە ئەژدادم فێربووم، لە ملیۆنێك نووسەر فێربووم لە خۆم فێربووم لەژیان فێربووم، ئەوە بکەم‌و ئەوە بنووسم‌و ئەوە لێك بدەمەوە. منەتباری کەس نیم قەڵەمی خۆم هەیە، دەڕۆم‌و دەنووسم‌و دەخەوەم دەخوێنمەوە، دەیانجار گوتوومە کتێبەکانم پارچە ئێسقانێکن فرێی دەدەم کێ حەزی لێیە هەڵیگرێتەوە، فرێی دەدەم وەکو تر.. ترێ دەکەنم‌و بەرێگاوە دەڕۆم‌و کێ بۆنی دەکاو بۆنی ناکا، بۆنی خۆشە ناخۆشە، عیلاقەم نییە، ئەدەبیات ترە، هونەر ترە.. داهێنان ترە هەزاران جار گوتوومە، کەیفی خۆیانە کێ بۆنی دەکا یان نا، کاك حەمە سەعید برای خۆشەویستمە چ دەڵێ با بڵێ، هەرکەسێکی دیکەش چ قسەیەکی هەیە بابیڵێ، من کارم بەسەر ئەو شتانەوە نییە کە لەبارەی ئەدەبیاتی من دەگوترێ، هەر هونەرمەندوو نووسەرێکی دیش دەبێ بەو شێوەیە بیربکاتەوە، کاری خۆت دەکەی‌و دەڕۆی پاکە پیسە، گرنگ ئەوەیە تۆ چێژ لەو نووسینە وەردەگری، گرنگ ئەوەیە تۆ ئیلتزام‌و بەشەردۆستیەکت هەیە، جوانیناسیەکت هەیە، ئیحترام دانانێکت هەیە، بۆ ئینسانێك گەلێك، کێشەیەك، جیلێك، ئەوشتە دەخولقێنی‌و فرێی دەدەی ئەوەت لاگرنگ نەبێ نەتائیجت چی دەبێ.

زنار: لەدیوانی(بۆ رۆدانی کورم) شیعرێکت پێشکەشی حەمەسەعید کردووە، بەڵام دوایی دەڵێی ئەگەر ئەو وەری نەگرت پێشکەشی شێخ رەزای دەکەی، ئەو نزیکیە چییە لەبەینی ئەو دوو کەسایەتیەدا کە شیعریان پیشکەش دەکەی.

د. فەرهاد: بزانە من باوەڕم بەوە هەیە کە شتەکان بوروژێنین، مەعنایەکان قابیلی تەفسیربێ، کە ئەوەم نووسی حەزم دەکرد رۆژنامەنووسێك یان نووسەرێکی وەکو جەنابت بێ ئەو پرسیارەم لێ بکا، منیش پێی بڵێم بڕۆ خۆت لێکی بدەوە، بەڵام پەیوەندیەك هەیە لەنێوان شێخ رەزاو حەمە سەعید حەسەندا، خۆت بیری لێبکەوە چۆنە، تەفسیری من ئەوەیە بۆ حەمەسەعید حەسەن، ئەگەر ئەویش بەدڵی نەبوو بۆ شێخ رەزا، ئەگەر ئەویش بەدڵی نەبوو مەسەلەن بۆ (کێت حەز لێیە) بۆ هەر کەسێك.

زنار: بۆچی مەریوان وریا قانع دەڵێ هیچ شۆڕشێک هونەرمەندوو رۆشنبیرەکانی خۆی خۆش ناوێت، لەسەر ئەم رایەی دەڵێی چی.

د.فەرهاد: باوەڕناکەم مەریوان تەنها مەبەستی شۆڕشەکانی کورد بووبێ، زۆربەی شۆڕشەکانی دنیا، سەرکردەکانیان دوای سەرکەوتنی شۆڕەکانیان روناکبیرەکانی خۆیان تەلاقداوەو پشتیان تێکردووە، مەسعود محمد لە کتێبی (مرۆڤو دەوروبەر) باسی ئەوە دەکا، واتێدەگەم مەبەستی مەریوان تەنها شۆرشی کورد نییە، بەڵکو زۆربەی شۆڕشەکانی دنیا ئەوە وەفایان بووە، سەبەبەکە رەنگە بۆ ئەوە بگەڕێتەوە کە زۆربەی رۆشنبیرە راستەقینەو ئازاکان، رازی نەبوونە بەو دەستکەوتانەی کە سەرکردە سیاسیەکان بەدەستیان هێناوە، دوولایەنەیە مەسەلەکە، لەلایەکەوە رۆشنبیرە ئازاکان رازی نەبوونە بەوەی کە هەیە کە دەشبێ وابێ، چونکە سیاسەتمەداران بە هەمان ئەو رەهەندە جوانەی کە خەباتیان بۆکردووە پەیڕەوی ئەو پرەنسیپانەیان نەکردووە، مەسەلەن شۆرشی خومەینی(کۆماری ئیسلامی ئێران) بەڵێنێکی یەکجار زۆری بە میللەتی خۆی دا، بەڵام ئەوەی لێکەوتەوە کە دیمان، بەهەمان شێوە، سەردەمی ستالین، راپەڕینی خۆمان، بۆیە ئەم قسەیەی مەریوان راستە تا رادەی خەفەت.

زنار: بابێینە سەر بارودۆخی رۆشنبیری‌و ئەدەبی، دوای راپەڕین‌و ئێستاش فەزایەکی وا خولقا، کە رۆژانە چەندین دەقی ئەدەبی‌و وەرگێڕان دەکەوێتە بازاڕ، هاوکات نووسەرێکی یەکجار زۆر پەیدابووە، بەڵام شان بەشانی ئەوە رەخنەی کوردی زۆر لاوازەو لە مەیدانەکە غایبە، تۆ ئەمە بۆچی دەگەڕێنیتەوە.

د.فەرهاد: راستە.. من ئەو دیاردەیەی کە نووسەرانێکی زۆرو رۆژنامەنووسانێکی زۆر دوای راپەڕین پەیدا بوون، پێم دیاردیەکی باش‌و ساغڵەم‌و تەندروستیە، ئەوە نیشانەی ئەوەیە کە نەوەیەکی نوێ دروست بووە، پێم باشە چونکە نیشانەی ئەوەیە کە نەوەیەکی نوێ بەشێوەیەکی باش‌و برشتر بە ژمارە زیاتر لەچاو جاران بە فراوانی‌و قوڵتر دەنووسێ‌و بیردەکاتەوە، ژمارەی زۆری نووسەر نیشانەی زۆری بیرکەرەوەکانە. لەبارەی بەشی دووەمی پرسیارەکەت لەسەر غیابی رەخنەی کوردی، ئەمە پرسیارێکی زۆر بەجێ‌و بە

created using
BCL easyPDF
Printer Driver
Click here to purchase a license to remove this image

ئەو وەختەی من لەسەر دیفاعکردن لە تەڵەبەو شەڕەفی زانکۆ خەریك بووم ئەدی بۆ ڕێبوار سیوەیلییەك نەهات دیفاعم لێبکا

پەلوپۆیە، ئەوە بەتێگەیشتنی من هۆکارەکەی ئەوە نییە وەکو زۆرجار ئیشارەی پێ دەدرێ گوایە ئەدەبیاتێکی باش نییە، یان داهێنان نییە، بەڕای من ئەو گریمانەیە هەڵەیە، چونکە من واتێدەگەم ئەمڕۆ راستە ئەدەبیاتێکی زۆر جار خراپ‌و نامۆت هەیە، بەلاّم لەهەمان کات ئەدەبیاتێکی رەسەن ئەمڕۆ لە کوردستان هەیە، کەواتە ئەم تەفسیرە ئیلغا دەکاتەوە، بەلاّم من واتێدەگەم رەخنەی ئەدەبی پێویستی بە کاملبوونێکی مەوزوعی‌و لەهەمان کات ئەکادیمی هەیە لەهەمان کاتیشدا پێویستی بە شێوەیەك لەپسپۆری پەیداکردن هەیە، ئەم سێ خاڵە پێویستە بۆ ئەوەی رەخنەی ئەدەبی بگاتە نوقتەی خۆی، پێداویستیەکی دیکەی گرنگ، بریتییە لە میتۆدێکی فەلسەفی یان بابلێین مەنهەجێکی قوڵی فەلسەفی، ئەم چوار پێداویستیە لە نەوەی ئەمڕۆ نەڕسکاوە بۆ ئەوەی چەند رەخنەگرێك لە کوردستان دروست ببێ، ئەکادیمیمان هەیە، بەلاّم بەدبەختڕین ماڵوێرانکەرترین دیراسەکان ئەوانەن کە ئەکادیمیەکان دەیان نووسن بە تێگەیشتنی من . پسپۆری دروست نەبووە هەموو شتەکان ناکاملن، ئەکادیمیەتی تێدایە بەلاّم فەلسەفە، پسپۆریەکیشمان گەر هەبێ بەلاّم ئەم پسپۆریە ئاوی لە عومقی فەلسەفەیەك نەخواردۆتەوە، یان لایەنی ئەکادیمی زەعیفە، ئەمانە هەمووی بەیەکەوە تا ئێستا لە کۆمەڵی ئێمە دروست نەبووە.

زنار: هەندێک دەقی داهێنەرانەو جوان دەرکەوتوون، هەندێک کەس وەک شا رۆمان‌و شتی ئاوا ناویان دەبەن، بۆ نموونە بەختیار عەلی تۆ تاچەند خوێنەری ئەو جۆرە دەقانەی.

د. فەرهاد: من بەزۆر رۆمان نووسی برادەرەکانی خۆم گوتووە بە ئاشکرایی، من لەو خوێنەرانەم کە بەهیچ شێوەیەك حەزناکەم رۆمانی کوردی بخوێنمەوە، بەلاّم ئەوە رێی لێنەگرتووم کە رۆمانی فلاّن نووسەر جاربەجار دەست بدەمێ‌و بخوێنمەوە، بەلاّم بەشێوەیەکی گشتی نامەوێ رۆمانی کوردی بخوێنمەوە...

زنار: داهێنانی تێدا نابینی یا...............

د.فەرهاد: نا بەپێچەوانەوە من خۆم بە قوتابی شێرزاد حەسەن دەزانم، پێشتر باسمکرد کە پێش ئەوەی شێرزاد بناسم چیرۆکم نووسیبوو بلاّویشم کردەوە، شێرزاد یەکەمین کەسە کەلەسەر چیرۆکی منی نووسیوە، بەلاّم من نامەوێ دوای بیست ساڵ، بیست‌و پێنج ساڵ بێم دووبارە ئەو بنێشتە بجومەوە کە شێرزاد فێری کردووم یان بەختیارعەلی داویەتە خوێنەرەکانی خۆی، من ئەوکاتە دەتوام تەعبیر لە دنیای خۆم بکەم کە دوور بژیم لە شێوازو جیهانی بەختیار عەلی، ئەوکاتە دەتوانم فەرهاد پیربال بم، کە بە دەیان‌و سەدان کیلۆمەتر دووربکەومەوە لە حوسێن عارف، لە محمد موکری، بۆیە بەتێگەیشتنی من رۆماننووس‌و شاعیرانی کوردیش نابێ یەکتری بخوێننەوە، دەبێت تا پێیان دەکرێ دووربن، چونکە ئەمانە هاوژیان‌و هاو تەجروبەی یەکترین، مەسەلەن محمد موکری‌و حوسێن عارف بەیەکەوە پێشمەرگە بوونە، پێکەوە ئاوارەبوون لە ئێران‌و لەبەغداش ژیاون، پێکەوە لە هەولێر عەرەقیان خواردۆتەوە، ئەمانە چۆن دەکرێ شتێکی وامان پێبلێین کە ئەویان لەوەی دی نەچێ‌و لەیەکتری جیاوازبێ، مەسەلەن من لەگەڵ بەختیار عەلی بەیەکەوە لە خۆپیشاندانەکانی هەولێر بەشدار بووم، بەیەکەوە لەفەترەی گەنجێتی دەیان شەو بەیەکەوە بووینە، پێکەوە لەگەڵ شێرزاد حەسەن ژیاوین‌و عەرەقمان خواردۆتەوە، ئەم لەگەڵ یەکتری ژیان‌و لەناویەکتر هەڵترشانە، پاش هەموو ئەو بەزمەش بێین‌و یەکتری بخوێنینەوە ئەمە زۆر ترسناکە، زۆرترسناکە بەختیار عەلی بێ رۆمانێکی من بخوێنێتەوە، من بێم رۆمانێکی ئەو یان شێرزادو محمد موکری بخوێنمەوە، ئێمە هەتا پێمان دەکرێ، لەیەکتری دووربین، ئەگەر بەختیار عەلی ئەمڕۆ سەری خۆی هەڵگرتووەو چۆتە ئەڵمانیا، بەڕای من رۆمانووسێکی دیکەی گەنج پێویستە سەری خۆی هەڵبگرێ‌و بچێتە هندستان، یەکێکی دیکەمان بچێتە چین، ئەوی دیکەمان بچێت ژنەکەی خۆی تەلاّق بدا، ئەوەی دیکەمان بچێتە ئەمریکاو بژیت بزانێ چ باسە، ئێمە بۆ ئەوە نەخولقاوین یەکتری بخوێنینەوە، دەبێت بچین ئەزمونی خەڵکی دیکە بخوێنینەوەو بناسین، ئەسالیبی جۆری دیکە ئەفریقی، یابانی، مەنغۆلی ئەوانە کەشف کەین، داواشم لە ئێوەی گەنج‌و رۆژنامەنووسە ئەوندە پەیوەندیەکانی بەختیار لەگەڵ فلاّن‌و سلێمانی‌و شێرزاد دروست نەکەنەوە، پرسیاری ئەوە دروست بکەن، کە بەختیار هەیەتی بە ئەڵمان یان بە نیچە یان دیستۆفسکی ئەلبێر کامۆ، کە شێرزاد هەیەتی بە دی ئێچ لۆرانس، من باش دڵنیام کە پەیوەندیەکی زۆر هەیە لەنێوان شێرزادو دی ئێچ لۆرانس، تاکو ئێستا کەس پرسیاری ئەوەی نەکردووە کە شێرازاد پەیوەندی تۆ چیە بە دی ئێچ لۆرانسەوە، دێی پرسیارم لێ دەکەی پەیوەندیت چییە بە شێرزاد حەسەن، با وازبێنین لەوانەو ئاسۆکانی بینینمان فراوانتر بکەین، نەك بەوەی کە من پەیوەندیم چییە بە رۆمانەکانی بەختیار عەلی، رۆمانێکەو فرێیداوەتە بازاڕو نووسەرێکی گەنجەو رۆماننووسێکە هەمووومان دەزانین بەتوانایەو ٦٠٠لاپەڕەی رۆمانێکی نووسیوە بڕایەوە دەستی خۆش بێ، بۆ دەبێ رای من گرنگ بێ لەسەر بەختیار عەلی، من پێت دەڵێم بەختیار گەنجێکی موتەمەکینی داهێنەرە.مەترسیەکی گەورەیە داوا لە رۆشنبیران بکەی کە تەبابن، دەبێت ناوەندی رۆشنبیر دڵخۆش بێ کە فاروق بەشێوەیەك بیر دەکاتەوەو بەختیارو رێبین بەشێوەیەکی دی، دەبێ زۆر دڵت خۆشبێ، کە کۆنە بەعسی تا ئێستە ماون بە پێی سیستەمی کۆنی بەعس بیردەکەنەوە، دەبێ دڵمان بەوانە خۆش بێ کە شەڕی نەوەکان هەیە لەبەینی یەکتر، بۆچی دەبێت ئاشتەوایی ئیش لەسەر ئەوەی بکەی حکومەت‌و گەنج ئاشت بکەیتەوە، من ئەو رەئیانە دەبینم، کاکە حکومەت‌و گەنج ئاشت نابێتەوە هەتا هەتایە موستەحیلە، گەنج لەگەڵ پیر ئاشت بێتەوە موستەحیلە، زۆر غەڵەتە ئەوە، وتاری وا دەبینم هەر تایتڵەکانی ئەوەیە چۆن گەنج ئاشتکەینەوە لەگەڵ حکومەت، چۆن رۆشنبیر ئاشتکەینەوە لەگەڵ دەسەلاّت، تۆ دەبێ هەتا بۆت دەکرێ گرێ‌و گۆڵ‌و کەندوکۆسپەکانی نێوان ئەو دو دژانە قوڵتر بکەیەوە، ئەوکاتە حەقیقەتەکان رۆشنتر بەدیار دەکەون‌و پێشکەوتنیش زووتر دێتە ئارا، رۆشنبیر دەبێ فیتنەبازبێ، فێڵبازبێ، دەبێ ناکۆکیەکان قوڵتر بکاتەوە لەنێوان نەوەی پیرو گەنجدا، لەنێوان تەڵەبەو مامۆستا، باوك‌و کوڕ، حکومەت‌و ئۆپۆزسیۆن، تەنانەت زۆرجاران لەنێوان ژن‌و پیاویش، ئەمە مەعنای ئەوە نییە کە تۆ لەهەموو حاڵەتەکاندا دەورێکی نێگەتیف دەگێڕی، بەلاّم قوڵکردنەوەی ئەو جیاوازیانە فراوانتر کردنی، هەمیشە لەسەر بنچینەیەکی شارستانی دیموکراسی‌و ئاستی حیوار، نەك بچی چەکیان بدەیە دەست، نا من لەگەڵ ئەوە نیم، وەك چۆن شاعیرانی گەورەی کورد ئەو دەورەیان دەگێڕا لەبەینی ئەو حزب‌و ئەم حزبی دیکە، نا من لەگەڵ ئەوەنیم، بەلاّم من دەڵێم بەشێوەیەکی دیموکرات کە ئەو جەنگە لەسەر کاغەز بێ لە ئاستی دیالۆگ‌و وشە بێ، بەوەنا کەتۆ

created using
BCL easyPDF
Printer Driver
Click here to purchase a license to remove this image

شەڕ بنێیتەوە بە سەنگەر لەیەکگرتنی ماددی.

زنار: لە ناو دیوانی(بۆ ڕۆدانی کورم) دەڵێ بۆ فەرهاد پیر باڵ کە بەقەدیەک ئیبلیس فێلبازە، لەچیدا تۆ فێلبازی؟

د.فەرهاد : ئەم رستەیە کامڵ نییە چونکە رستەیەکی دیکەشی بەدوادادێ، تۆ یەك رستەت لەشیعرێك وەرگرتووە بەڵام من یەك شیعرم نووسیوە، ناتوانم تەنیا مەسئولیەتی ئەو رستەیە هەلگرم چونکە لەدوای ئەودا لە عەینەن شیعردا رستەی دیکەم نووسیوە.

زنار: ئەم ئەڵقەیەی پەنجەت کە دەیبینم واتای چییە لای تۆ، باوەڕت بە هەڵگرتنی ئەڵقە هەیە؟

د.فەرهاد: ئەمە ئیحترامێکە بۆ تەرزەی خێزانم، ئەمە مانای ئەوەیە کە ژنم هێناوە، ئەگر کچ دیتیانم حەزم لێنەکەن، چوومەتە پاریس‌و ئێران‌و بەرلین، بچمە هیندستانیش هەر لەدەستم دەبێ، کەسێکی دیکەش لەدەستی نەکات ژن یان پیاو ئازادن.

زنار: ئەو هەموو عیشقەی گەنجان بۆت بۆچی دەگەڕێنیتەوە

د. فەرهاد: سەبەبەکە بەتەواوی نازانم، بەڵام هەست دەکەم یەعنی نا مەعقولیەك هەیە لەمندا لای گەنج دەبێتە شتێکی مەعقول، نا مەنتقیەك هەیە لەمندا ئەوانەی منیان خۆش دەوێ پێیان وایە مەنتقە، ناواقعیەك هەیە لەمندا ئەوان پێیانوایە واقعە، سەبەبەکەش ئەوەیە کە، ئەوخەڵکە ئەوەندە نامەنتقی لە حەیاتی خۆی دیتووە، ئەوەندە سوریالزمی دیوە، ئەوندە فەسادی دیوە لەژیان‌و دەوروبەری خۆی دڵی بەوەخۆش دەبێت لەوانەیە کە مەنتق‌و مەعقولیەك لەمندا دەدۆزێتەوە، دەوروبەری ئێمە دەوروبەرێکی نامەنتق‌و نامەعقول‌و سوریالیە، گەیاندنی ئەو سوریالیەت‌و نامەعقولیە شیکردنەوەی، باش دەزانم لەناو ئەدەبیاتی مندا هەیە. من یەکێك لەو نوقتانەی کاری لەسەر دەکەم، مەسەلەن لە شیعری بۆ ژدانۆڤدا زۆر زەق دەبیندرێ، یەکێك لەوشتانەی کە کاری لەسەر دەکەم، ئەو نامەقولیەت‌و نا سوریالیەتەی کە لە واقعی ئێمەدا هەیە، کارکردن لەسەر ئەوەو شیتەڵکردنەوەی کارێکی جوانەو تیشکی جوان دەبەخشێ لەلای خەڵك، من کارلەسەر ئەوە دەکەم، ئیتر لێرەوە زۆر کەس وادەزانێ من پیاوێکی نامەعقوڵ‌و سوریالی‌و نامەنتقیم، بەڵام نەخێر وانییە من ئەو نامەنتقیە شەرح دەکەم‌و لێکی دەدەمەوەو دەیهێنمە سەرزمان‌و قەڵەمی خۆم، ئیتر ئەو خەڵکەش حەقی ئەوەی هەیە پێی خۆش بێ، چونکە من تەمسیلی نا مەعقولی‌و نا مەنتقیەتی کۆمەڵگاکەی خۆم دەکەم، تەمسیلی سوریالیەتی خۆم دەکەم، ئێ تۆ بتوانی ئەو قیناع‌و دەمامکەی هەتە لەسەر دەمی خۆت هەڵیدەیەوە خەڵکی کەیفی دێت‌و پێدەکەنێ، من ئەو دەمامکەی لەسەر مرۆڤی کورد کە لەناو واقعی خۆماندا هەیە، ئەو دەمامکەم هەڵداوەتەوە لەسەر رووی خۆم، من هیچم نەکردووە تەنها دەمامکی سەر رووی خۆم هەڵداوەتەوە، چونکە کەس نییە دەمامکی خۆی هەڵداتەوە، تەنانەت من لەدیوانی (رەشاییەکانی ناو سپی‌و سپیاییەکانی ناو رەش)لەبەرگی کتێبەکەمدا چەند رەسمێکی عەنتیکەی خۆم نەشرکردووە، دەمم خوار کردووە، چاوم زەق کردووەو خۆمم ترساندووەو زەندەقی خۆم بردووە، ئەمەم بەو نیازە کردووە کە مرۆڤ دەبێ لەحاڵەتی پێکەنینی خۆی چۆنە ئاوها دیاربێ لەحاڵەتێك دەگری‌و لە ژنەکەی خۆی تووڕەدەبێ ئاوها دیاربێ، لەحاڵەتێك قەشمەری بە منداڵەکەی خۆی دەکا یان حکومەت دەکا، یان دەترسێ ئاوا خۆی پێشان بدا، هونەر دەمامك لادانە لەسەر رووی خۆت، بۆیە منیش ئەو رەسمانەم لەسەر بەرگی کتێبەکەی خۆم داناوە، بەڵام نووسەر هەیە دێ چ دەکا، بەرەسمێکی دەمامکدراوی خۆی قەرەویتێك دەبەستێ‌و دەچێتە ستۆدیۆو دێت ئەو رەسمە لەسەر بەرگی کتێبەکەی خۆی دەداو لە ژێری دەنووسێ نووسەر لەچەند دێڕێکدا، ئێ عادەت‌و ئوسوڵ ئەوایە، تا ئێستا خەڵکی کتێب ئاوا چاپ دەکا، من نەهاتووم کتێب ئەوا چاپ بکەم، من هاتم خۆم کردە مەیمون‌و پڵنگ‌و سەگ، رەسمی خۆمم بەم شێوە جۆراوجۆرانە گرت، فەرهاد پیربال یان هەر نووسەرێکی دی دەبێ ئەو دەمامکە لەسەر رووی خۆی لابدات خەڵك ئەوەی حەزلێیە، چونکە دەمامك لەسەر خۆت لادەبەی، من عەینەن کات سوریالیم بەڵام ریالیستیشم، نامەنتقیم بەڵام مەنتقیشم، نامەعقولم بەڵام مەعقولیشم‌و واقعیشم لە عەینەن کاتدا.

زنار: لە لە شیعری بۆ ڕۆدانی کوڕمدا بەردەوام ئاگاداری ڕۆدان دەکەی وریای ئەو پاسەوانانە بێ چونکە دەیانەوێ زیندانی بکەن، تۆ تاچەند توانیوتە خۆت لە پاسەوانەکان بپارێزی.

د.فەرهاد: من هەوڵدەدەم ملکەچی پاسدارەکان نەبم، یان پاسەوانەکان، بەڵام نەشمتوانیوە، بەهەرحاڵ من یاخیبوونێکی نموونەیی نیم لەناو کورد نا ئەسڵەن بۆیەش ئەو شیعرەم بۆ ڕۆدان نووسی کە بۆ نەوەی نوێم نوسیووە کە تەنها بۆ ڕۆدان نییە، بە ئومێدی ئەوەی کە نەوەی داهاتوو بتوانن لە ئێمەو مانانێکی یاخی ئەگەر، بتوان یاخیتربن، بتوانن زۆر زۆر زیاتر رووبەڕوی پاسدارو پاسەوانەکان ببنەوە، چونکە من واهەست دەکەم کە نەوەی ئێمە نەمانتوانی ئەو یاخیبووە سەرکەوتووەبین کە بتوانین بەتەواوەتی لەدەست پاسەوانەکان رزگاربین، پاسەوان ئەمڕۆ یان سبەینێ هەمیشە لەهەموو شوێنێك دەبن بەڵام بەشێوەی جۆراوجۆر، بۆیە من واتێدەگەم من بۆخۆم نەمتوانیوە بەتەواوی لەدەست پاسەوانەکان رزگاربم نا

بەهیچ شێوەیەك حەزناکەم رۆمانی کوردی بخوێنمەوە،

نەمتوانیووە.

زنار ئێمە زۆر سوپاسی ئەو دەرفەتەت دەکەین کە بۆ زنارت ڕەخساند.

د.فەرهاد: من زۆر سوپاسی ئێوە دەکەم، بەراستی من گۆڤارەکەتانم درەنگ ناسی، واهەست دەکەم سەرەڕای ئەوەی کە ئەو بودجە کەمەی کە هەتانە توانیوتانە لەسەر پێی خۆتان رابوەستن، ئەو پشتگیریە زۆرەی دەکرێ بۆدەیان گۆڤاری بێ ئاست، بەڵام ئەوەی ئێوە بەم شێوە خاکەڕاو بێتواناییە لەرووی ماددیەوە، چونکە ستافێکی گەنج تێیدا ئیش دەکا، منیش بەرامبەر ئەوە ئاگاتان لێیە یەك پولم لێوەرنەگرتن‌و تەنانەت دەعوەتی منیش بوون ئەم ئێوارەیە.. زۆر سوپاستان دەکەم.

created using BCL easyPDF Printer Driver
Click here to purchase a license to remove this image